

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО РЕСТОРАНТЪОРСТВО,
ТЪРГОВИЯ И ОБСЛУЖВАНЕ - ПЛЕВЕН**

5800 Плевен, ул. Цар Самуил №2 ;
тел./факс 064 / 827235, тел. 064 / 827195;
e-mail: pgrtopeven@abv.bg

**МЕХАНИЗЪМ
ЗА НАМАЛЯВАНЕ БРОЯ НА ОТПАДНАЛИТЕ УЧЕНИЦИ В ПРОФЕСИОНАЛНА
ГИМНАЗИЯ ПО РЕСТОРАНТЪОРСТВО, ТЪРГОВИЯ И ОБСЛУЖВАНЕ –
ПЛЕВЕН ЗА УЧЕБНАТА 2019/2020 ГОДИНА**

ВОДЕЩИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ:

- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)
- Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020)
- Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието
- Закон за предучилищното и училищно образование
- Наредба за приобщаващото образование;
- Закон за младежта

I. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна, в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга, и в педагогическата колегия. В последно време се постигнаха добри резултати, като бе намален броя на отпадналите ученици в нашето училище, но се появиха една друга категория ученици, които са застрашени от отпадане. Анализирайки проблема, констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия допускат безпричинни отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. Затова е нужно да се предприемат спешни мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството, за да се намали, а в последствие и да се ликвидира този проблем.

В началото на учебната 2019/2020 година в Професионална гимназия по ресторантьорство, търговия и обслужване – Плевен беше направена оценка на риска от отпадане на ученици от училището. Като рискови фактори, предшествващи отпадането, бяха идентифицирани:

- Продължително отсъствие от училище;
- Проблемна семейна среда;
- Трудна адаптация към изискванията в училище ;

Някои други причини, водещи до отпадането на младежите от образователната система, са:

1. Бедността е една от основните причини някои деца никога да не тръгват на училище: макар и не във всички случаи. Тя е и корелат на повечето от останалите причини.
2. Здравословни проблеми.
3. Ниска грамотност и необразованост на родителите е един от неизменните съпътници на крайната маргинализация на отделни обществени групи.
4. В случаите на отпадащи от училище деца от етническите малцинства етнокултурните причини играят важна съпътстваща, а често и водеща роля.
5. Миграция на родителите: през последните години този проблем се изостри и обхвана големи групи хора, търсещи препитание. Често при миграция на родителите в Западна Европа децата остават в семействата на роднини, които не проявяват адекватен ангажимент към образованието. През последните години се засили и тенденцията родителите да вземат децата си в чужбина: за месеци, а често – и за години. Това създава сериозни проблеми пред българската образователна система: поради своята ниска степен на адаптивност тя трудно интегрира деца, които са били известно време в чужбина и те често отпадат.
6. Като едно добре организирано училище, което умее да приобщава родителите, Професионална гимназия по ресторантьорство, търговия и обслужване – Плевен има ресурси да предлага по-широк спектър от образователни възможности извън двусменното обучение в клас и прилага модерни педагогически методи на работа (вкл. интеркултурно и интерактивно образование) е много добре екипирано за откриване на ранните сигнали за отчуждаване на учениците от училището. Такова училище може да реагира своевременно на подобни сигнали преди проблемите да са се задълбочили. В този смисъл най-добрата програма за намаляване на риска от отпадане е едно достъпно и толерантно училище, свързано с родителската общност, с мотивирани и иновативни учители, които използват разнообразни методи на преподаване, съобразно състава и нуждите на учениците. Интеркултурното и интерактивно образование е много добра основа за изграждането на толерантно и достъпно училище. Когато тези очевидни дадености липсват, рискът от отпадане е вече налице, а неговото намаляване изисква продължителни усилия.

С оглед на посоченото превенцията на отпадането изисква определени организационни и педагогически предпоставки, концентрирани в училището като институция, но обхващащи и граничещите до него системи: родители, местна общност, институции.

II. ЦЕЛИ

1. Ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване и оценка на потребностите и интересите на учениците.
2. Превенция на ученици в риск от отпадане от училище

Подцели:

1. Прилаганите мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез използването на добри практики.
2. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

- *Индикатор за постигане – намаляване безпричинните отсъствия;*

3. Създаване на положителни нагласи към учебния процес.
- *Индикатор за постигане – успехът на застрашените ученици.*

III. МАРКЕРИ ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ДЕТЕ В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ.

– ранни индикации за отпадане от училище са : закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината, взаимоотношения в клас; понижаване на интереса към учебния процес и други;

- промяна в поведението на ученика по наблюдение на класен, учител, съученици, родители;

- сигнал от родителите ;

- подаден сигнал от други институции – отдел „Закрила на детето”, инспектор ДПС при РУ на МВР

IV. ИНСТРУМЕНТАРИУМ ЗА КОРЕКЦИЯ.

- Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане: анкети сред учениците за причините за допускане на отсъствия и трудности в овладяване на учебното съдържание; индивидуална карта за оценка на риск от отпадане – изготвен от класен ръководител; Регистър на ученици, при които съществува риск за отпадане от училище – ежемесечно актуализиране;

- Механизъм за контрол на редовното и точно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация: ежедневни справки, ежеседмични справки; констатации от контролна дейност;

- Координиращ екип за организиране и координиране на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците в който са включени: учители, педагогически съветник и медицинска сестра, които да окажат съдействие и намерят причините за безпричинните им отсъствия;

- Екипи за подкрепа за личностно развитие на учениците, нуждаещи се от подкрепа;

- Ефективен диалог със семействата на застрашените от отпадане ученици - своевременно информиране на родителите

V. ДЕЙНОСТИ ЗА СПРАВЯНЕ С ПРОБЛЕМА ЗА РАННОТО ОТПАДАНЕ

1. Кандидатстване (участие в) по различни проекти, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности.
2. Ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване на потребностите и интересите им.
3. Нови форми за по-голямо ангажиране на родителите.
4. Действено ученическо самоуправление.
5. Дейности в училище, свързани с обгрижването на учениците – борса за учебници, благотворителни акции, включване в полезни и разнообразни дейности и изяви.
6. Ефективно включване на ресурсите на училището и на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище.
7. Ролята на кариерното ориентиране на учениците – фактор при работа с ученици, застрашени от отпадане, с оглед бъдещата им успешна реализация.
8. Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище.
9. Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на учениците, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството.
10. Ангажиране на училищното настоятелство и на родителите в живота на училището – ключов елемент в подхода за превенция на ранното отпадане на децата от училище.

11. Поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашен ученик.
12. Периодична оценка и актуализиране на мерките.
13. Разширяване на връзките с извънучилищните институции.

VI. МЕРКИ И ЗАДАЧИ

1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и степента на риска за отпадане ("ранен учебен неуспех").
2. Изработване и ежемесечно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца - *регистърът се води от педагогическият съветник по информация, подадена от класните ръководители.*
3. Включване в плана на педагогическия съветник на дейности за превенция на отпадане и работа с деца в риск – *отговаря педагогическият съветник.*
4. Включване в плана на училищния ученически парламент дейности за създаване на подкрепяща среда – *отговаря ръководството на ученическият парламент.*
5. Организиране на благотворителни акции за подпомагане на застрашени и социално слаби деца – *отговарят класните ръководители и ръководството на ученическият парламент.*
6. Повишаване на социалните умения на ученическият парламент и ученическите класни съвети за подкрепа на съученици в риск - организиране на тренинги - *педагогическият съветник диагностицира уменията, необходимостта от изграждането на нови и заедно с директора организира обучението.*
7. Провеждане на анкета със застрашените ученици за установяване на проблема – *отговаря педагогическият съветник.*
8. Проучване чрез анкети и др. методи на желанията за участие на учениците в извънкласни дейности - *отговорник педагогическият съветник.*
9. Разработване на наваксващи програми по съответните предмети за преодоляване на изоставането на учениците Провеждане на задължителна допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от отпадане ученици – *отговарят учителите по съответните предмети и ръководството.*
10. Използване на ресурсите на проект „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (Твоят час) на МОН, предназначен за допълнително обучение на учениците за повишаване нивото на постиженията им по образователната подготовка и развитие на интереси и извънкласни дейности по интереси – *отговарят учителите включени в проектите и ръководството.*
11. Откриване и развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни и извънучилищни дейности за осмисляне на свободното им време. Сформиране на групи по извънкласни дейности в зависимост от желанията. *Класните ръководители, педагогическият съветник и членовете на ученическият парламент мотивират застрашените от отпадане деца да се включат в избрани от тях форми.*
12. Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби. Създаване на годишен училищен календар за извънкласни дейности и изяви, включени към Годишния план на училището. - *В календара се включват училищни конкурси и състезания, чествания,*

празници, ден на таланта и др. Мотивиране на застрашените от отпадане ученици да се включат в зависимост от възможностите и подготовката си.

13. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици, чрез прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите - партньори на училището; работа на училищното настоятелство с родители на застрашени от отпадане деца – *отговарят класните ръководители, педагогическият съветник.*
14. Организиране на разяснителни кампании по превенцията, които да стигнат до родители и настойници. Продължаване на дейността на „Училище за родители”
15. Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на родителите - *отговарят класните ръководители.*
16. Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение посещаемостта на училище между класните ръководители и родителите – *отговарят класните ръководители.*
17. Провеждане на родителска среща с родителите на застрашените от отпадане ученици, на която дават писмено съгласие за предприемане на съответните мерки (ако се наложи и наказателни) спрямо техните деца. Получават личен график с дните и часовете за консултации - *отговарят класните ръководители и учителите по съответните предмети.*
18. Да се извършва месечен контрол от педагогическия съветник за състоянието на учениците и се изготвя отчет в писмена форма (свободен текст) – *отговаря педагогическият съветник.*
19. При положителни резултати, ученикът да бъде поощряван с грамота, която се прилага към личния му профил – *отговаря педагогическият съветник.*
20. Установяване на ефективен диалог училище - външни институции, имащи отношение по проблема., с оглед превенция на отпадането на ученици от училище – Държавна агенция за закрила на детето, Център за работа с деца, Ученическа спортна школа, РДВР и др.
21. Мотивиране на педагогическия персонал за допълнителна работа по превенция на отпадането.
22. Отчитане на резултатите от дейностите по превенцията от настоящата и набелязване на мерки за следващата учебна година.

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА НАМАЛЯВАНЕ БРОЯ НА ОТПАДНАЛИТЕ УЧЕНИЦИ

1. Намаляване броя на отпадащите ученици.
2. Намаляване броя на безпричинните отсъствия.
3. Повишена чувствителност и компетентност на учителите за противодействие на междуличностни конфликти в ученическите колективи.
4. Повишаване на интереса и активността на учениците към и в учебния процес.